

Kacper Milkowski¹

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ORCID ID: 0000-0003-4367-0365

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO (KWIECIEŃ–CZERWIEC 2024)

ABSTRACT

Overview of the decisions of the Polish Supreme Court

The resolution of the panel of seven judges of the Polish Supreme Court of June 19, 2024 (case file no. III CZP 31/23) is of utmost importance for legal practice. In the resolution, the Polish Supreme Court assumed that the right of retention (Article 496 of the Polish Civil Code) does not apply to a party that can offset its claim against the claim of the other party. Another important resolution of the Polish Supreme Court is the resolution of the panel of seven judges of May 22, 2024 (case file no. III CZP 21/23). As indicated by the Polish Supreme Court, Article 115 of the Civil Code does not apply to the expiration of the limitation period. Moreover, in the resolution of April 11, 2024 (case file no. III CZP 47/23), the Polish Supreme Court decided that a soldier performing professional military service who is not an attorney or legal counsel cannot act as a legal representative of the Polish State Treasury in a civil case.

Keywords: Polish Supreme Court, judiciary, criminal proceedings, civil proceedings, resolution, judgment

Słowa kluczowe: Sąd Najwyższy, orzecznictwo, postępowanie karne, postępowanie cywilne, uchwała, wyrok

¹ Absolwent prawa na Wydziale Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

Sprawy z zakresu prawa cywilnego i gospodarczego

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2024 r., I CSK 1023/24

Jeżeli przedmiotem czynności prawnej jest przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym (art. 55¹ k.c.), to norma z art. 55² k.c. zawiera domniemanie, zgodnie z którym czynność ta obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa. Konsekwencją tego jest brak konieczności wskazywania w czynności prawnej poszczególnych składników przedsiębiorstwa. Zatem czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje składniki wymienione w art. 55¹ k.c., chyba że co innego wynika z przepisu szczególnego lub z woli stron.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., I CSK 2958/23

Dla przypisania odpowiedzialności Skarbu Państwa w rozumieniu art. 417¹ § 2 lub § 4 k.c. niezbędne jest nie tylko wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem czy niewydanie aktu normatywnego przewidzianego przez przepisy prawa, a także wykazanie przez powoda pozostałych przesłanek deliktowej odpowiedzialności odszkodowawczej, a mianowicie tego, że dochodzący roszczeń poniósł określonego rodzaju szkodę i że jej wystąpienie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., I CSK 3155/23

Pojęcie urzędnika w rozumieniu art. 292 k.c. oznacza wynik celowego działania ludzkiego uzewnętrznionego w trwałej i widocznej postaci, wymagającego do swego powstania pracy ludzkiej. Z tego względu urzędnikiem takim nie jest zwykła droga polna powstała na skutek stałego przejeżdżania. Z kolei utwardzona żwirem droga, budowa mostku czy nasypu odpowiada już wymaganiu trwałego urzędnika.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., I CSK 2998/23

Uprawnienie do uzupełnienia weksla może zostać przeniesione na inną osobę w drodze sukcesji uniwersalnej.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23

Prawo zatrzymania (art. 496 k.c.) nie przysługuje stronie, która może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2024 r., III CZ 289/23

Współuczestnictwo osób dochodzących roszczeń o zachówek jest współuczestnictwem formalnym, nie zachodzi pomiędzy nimi więź o charakterze materialnoprawnym, łączy je natomiast jednorodzałość samodzielnych roszczeń oraz jednakowa podstawa faktyczna i prawna.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2024 r., III CZP 48/23

W sprawie wszczętej powództwem wytoczonym zgodnie z art. 505³⁷ § 2 zdanie pierwsze k.p.c. sąd orzeka o kosztach zastępstwa procesowego z uwzględnieniem jednej opłaty,

którą określa według stawek za czynności radcy prawnego lub adwokata, właściwych ze względu na wartość i przedmiot sprawy oraz rodzaj postępowania.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., I CSK 1630/23

Granice dla ochrony swobody wypowiedzi tworzy wymóg rzetelności dziennikarskiej, zachowania wymogów dobrej sztuki i etyki zawodowej. Dziennikarze korzystają z gwarancji umożliwiających im publikowanie informacji o sprawach publicznie ważnych, pod warunkiem że działają w dobrej wierze, na ścisłej podstawie faktycznej i prawnej oraz zapewniają wiarygodną informację, zgodnie z etyką dziennikarską.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., III CZ 83/24

W przypadku powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa (art. 189 k.p.c.) o tym, czy chodzi o spór o prawo majątkowe, decyduje interes prawny powodów oraz cel, jaki powództwo to ma realizować. Na podstawie tego kryterium do praw majątkowych zaliczyć należy między innymi prawa rzeczowe.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2024 r., III CZP 62/23

W stanie prawnym ukształtowanym ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1860) i ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 614) zażalenie do innego składu sądu pierwszej instancji na postanowienie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych odrzuca sąd w składzie jednego sędziego (art. 394^{1a} § 1¹ k.p.c.).

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2024 r., II CNPP 36/22

1. Wierzytelność o odszkodowanie z tytułu szkody majątkowej może być przedmiotem przelewu, jak o tym stanowi art. 509 k.c. Przedmiotem przelewu może być także wierzytelność przyszła.
2. Kompensacyjna funkcja odszkodowania sprawia, że rzeczywista naprawa nie stanowi warunku do dochodzenia odszkodowania z tytułu uszkodzenia pojazdu, obliczonego na podstawie ustalonych kosztów jego naprawy.
3. Umowa cesji nie ma charakteru abstrakcyjnego, a zatem i ona – jak zdecydowana większość przesunięć majątkowych w obrocie cywilnym – musi mieć przyczynę.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2024 r., III KK 93/23

Wskazane przez ustawę kryterium obowiązkowego obciążenia oskarżonego kosztami postępowania winno być w praktyce rozumiane nie tylko w aspekcie przedmiotowym (tj. dokonania ustaleń odnośnie do tego, jakie czynności były przez oskarżonego w danej sprawie podejmowane, i udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy takie zachowania mogły w danym układzie sytuacyjnym spowodować prowadzenie postępowania karnego wobec oskarżonego), ale konieczne jest nadto uwzględnienie płaszczyzny podmiotowej działania oskarżonego. Po stronie oskarżonego winna istnieć także swoista strona podmiotowa, tj. zamiar skierowania (wszczęcia, prowadzenia) postępowania karnego przeciwko sobie, co jest sprzeczne z interesem państwa.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., I CSK 1672/23

Przy rozliczaniu nakładów poczynionych z majątku osobistego na majątek wspólny należy ustalić stosunek ułamkowy tych nakładów do wartości rynkowej rzeczy należącej do majątku wspólnego z chwili jej nabycia (lub wytworzenia), a następnie odnieść tę wielkość do wartości z daty podziału. Wpłata na wkład mieszkaniowy, z uiszczeniem którego związany był przydział mieszkania spółdzielczego, do którego prawo wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, dokonana przez jedno z małżonków ze środków stanowiących majątek osobisty – stanowi nakład z tego majątku na majątek wspólny. Przy podziale majątku wspólnego jedno z małżonków, które poczyniło ten nakład, może się domagać jego zwrotu (art. 45 § 1 i 2 k.r.o.). Roszczenie o zwrot nakładu jest roszczeniem o zwrot jego wartości. Chodzi tu o wartość nie w chwili dokonywania nakładu, ale w chwili orzekania o zwrocie nakładu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZ 56/24

Wniosek o przywrócenie terminu złożony na podstawie art. 168 k.p.c. może zostać uwzględniony jedynie wówczas, gdy ze wszystkich okoliczności sprawy niewątpliwie wynika brak winy dokonującego spóźnionej czynności. Uchybienie terminowi do dokonania oznaczonej czynności procesowej, spowodowane nawet lekkim niedbalstwem, narusza obiektywny miernik staranności osoby rozważnie dbającej o własne interesy lub uprawnienia i stanowi podstawę oddalenia wniosku o przywrócenie terminu.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 49/23

Poniesione przez wierzyciela zryczałtowane koszty postępowania upadłościowego wynikłe ze zgłoszenia wierzytelności po upływie terminu wyznaczonego do zgłaszania wierzytelności nie wchodzi w skład masy upadłości, a ich wydatkowanie przez syndyka nie podlega kontroli sędziego-komisarza w ramach rozpoznania sprawozdania rachunkowego.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23

Artykuł 115 k.c. nie ma zastosowania do upływu terminu przedawnienia.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2024 r., I CSK 842/24

Stwierdzenie występowania przesłanki z art. 29 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego zawiera element prognozujący, oparty na ocenie, jak może wpłynąć brak leczenia szpitalnego na stan zdrowia osoby chorej psychicznie, ocena ta zaś musi uwzględniać dotychczasowe zachowanie chorego i jego zmiany w aspekcie czasowym oraz wpływ tego zachowania na stan zdrowia w okresie przed wydaniem orzeczenia. Na sądzie spoczywa zatem powinność ustalenia, jakie dotychczasowe zachowania chorego i z jakich powodów uzasadniają stwierdzenie, że brak leczenia w warunkach zamkniętych będzie prowadzić do znacznego pogorszenia stanu zdrowia, a także rozważenie, z jakich przyczyn leczenie szpitalne, prowadzone w warunkach przymusu, stanowi lepszą gwarancję niepogorszenia stanu zdrowia niż leczenie ambulatoryjne.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2024 r., I CSK 6434/22

Możliwość odwołania darowizny z powodu rażącej niewdzięczności obdarowanego jest instytucją wyjątkową i w związku z tym przesłanka odwołania powinna być poddana wykładni

restryktywnej. Nie ma ona zastosowania w razie niezgodnych z wolą darczyńcy działań obdarowanego, będących wyrazem zagwarantowanej mu przez prawo autonomii. Stan rażącej niewdzięczności odnosi się do relacji interpersonalnych między darczyńcą a obdarowanym, stąd też sposobu dysponowania przez obdarowanego przedmiotem jego własności (przedmiotu darowizny) *per se* nie można kwalifikować jako przesłanki rażącej niewdzięczności określonej w art. 898 § 1 k.c. bez jednoczesnego wywiedzenia, iż ma on przełożenie na kształtowanie się relacji interpersonalnych obdarowanego z darczyńcą w stopniu uzasadniającym uznanie, iż takie zachowanie jest rażąco naganne pod względem moralnym.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2024 r., I CSK 946/24

Artykuł 114 § 1 k.r.o. nie daje żadnych podstaw do budowania hierarchii dóbr w ramach dobra dziecka. Dziecku służy zarówno przysposobienie przez osobę już wykonującą opiekę jako rodzina zastępcza, jak i przysposobienie przez rodziców adopcyjnych starszego i młodszego rodzeństwa przysposobianego. W sytuacji wymuszającej wybór między tymi dobrami należy starannie zbadać, co lepiej służy długoterminowemu dobru tego konkretnego dziecka. Przepis wyklucza przesądzenie z góry, że zerwanie dobrze funkcjonującej więzi z dotychczasowym opiekunem jest nie do pogodzenia z dobrem dziecka.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2024 r., I CSK 6182/22

Ustanowienie kuratora *absentis* wywołuje ten skutek, że zainteresowany – nieobecny ma prawo oczekiwać podejmowania przez niego działań w postępowaniu. Obejmują one: zajmowanie stanowiska co do żądań przeciwnika (wnioskodawcy, innych uczestników), składanie wniosków i oświadczeń, uczestniczenie w rozprawach, podczas których przeprowadzane są dowody i roztrząsane ich wyniki, a także podejmowanie innych właściwych ze względu na stan sprawy działań, w tym wnoszenie w razie potrzeby środków odwoławczych.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2024 r., III CZP 38/23

W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami (art. 567 § 1 i 3 w związku z art. 684 k.p.c.) sąd z urzędu rozstrzyga także o roszczeniach wynikających z nieusprawiedliwionego rozporządzenia składnikami majątku wspólnego przez jednego z małżonków na własne potrzeby przed ustaniem wspólności majątkowej małżeńskiej.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2024 r., III CZP 142/22

1. Jeżeli poszkodowany poniósł już koszty naprawy pojazdu lub zobowiązał się do ich poniesienia, wysokość odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych powinna odpowiadać tym kosztom, chyba że w danych okolicznościach są one oczywiście nieuzasadnione; wysokość odszkodowania nie zależy od ulg i rabatów możliwych do uzyskania przez poszkodowanego od podmiotów współpracujących z ubezpieczycielem.
2. Jeżeli poszkodowany nie poniósł jeszcze kosztów naprawy pojazdu ani nie zobowiązał się do ich poniesienia, wysokość odszkodowania z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych powinna odpowiadać przeciętnym kosztom naprawy na lokalnym rynku, z uwzględnieniem możliwych do uzyskania

przez poszkodowanego ulg i rabatów, chyba że skorzystaniu z tych ulg i rabatów sprzeciwia się jego uzasadniony interes.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2024 r., III CZP 60/23

Zażalenie na postanowienie sądu drugiej instancji o udzieleniu zabezpieczenia podlega rozpoznaniu przez inny skład tego sądu w składzie trzech sędziów (art. 394² § 1³ k.p.c. *per analogiam*).

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2024 r., III CZP 51/23

Od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi wydanemu przez sąd administracyjny nie pobiera się opłaty, o której mowa w art. 71 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., I CSK 1455/23

Pojęcie ostatniego spokojnego stanu posiadania oznacza stan posiadania przedmiotu rozgraniczenia o charakterze ustabilizowanym, tj. taki stan, który nie pozwala wprawdzie na stwierdzenie nabycia własności przez zasiedzenie, jednakże trwa zbyt długo, by pozbawienie dotychczasowego posiadacza posiadania pasa ziemi przez ustalenie granicy „z uwzględnieniem wszelkich okoliczności” dało się pogodzić z zasadami współżycia społecznego; chodzi zatem o ustalone, niewątpliwe posiadanie, spokojne w sensie faktycznym, a nie prawnym, podczas którego nie wystąpiły żadne zmiany lub zakłócenia.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., I CSK 231/24

Samoistność posiadania nie musi być domniemywana, ponieważ wynika bezpośrednio z przysługującego prawa własności. W sprawach o zasiedzenie ponad udział własny bada się natomiast element wolitywny, czyli *animus*. Dotychczasowy współwłaściciel powinien bowiem zmanifestować w sposób widoczny dla otoczenia zmianę swojej woli posiadania właścicielskiego w stosunku do zasiadywanych udziałów w nieruchomości.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., III CZP 52/23

Wstrzymanie pobierania wynagrodzeń, o którym mowa w art. 15l ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, nie skutkuje zwolnieniem z obowiązku zapłaty tych wynagrodzeń. W przypadku zaprzestania lub ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorcę na skutek okoliczności wskazanych w art. 15l ust. 1 tej ustawy zwolnienie z obowiązku zapłaty tych wynagrodzeń w całości lub w części może wynikać z umowy łączącej tego przedsiębiorcę z organizacją zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi, ewentualnie z orzeczenia sądu (art. 357¹ k.c.).

Uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie

można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2024 r., I CSK 239/23

Nie termin zwrotu, ale obowiązek zwrotu przedmiotu pożyczki jest, stosownie do art. 720 § 1 k.c., elementem przedmiotowo istotnym tego rodzaju umowy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2024 r., I CSK 219/23

Za „odpowiedni” dostęp do drogi publicznej w rozumieniu art. 145 § 1 k.c. można uznać taki prawnie zagwarantowany dostęp, który pozwala właścicielowi korzystać z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem i właściwościami. „Odpowiedniość” dostępu do drogi publicznej jest pojęciem relatywnym i ocennym, w związku z czym decydujące znaczenie w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej mają okoliczności faktyczne konkretnej sprawy, z uwzględnieniem konieczności należytego wyważenia interesów wnioskodawcy (właściciela nieruchomości mającej stać się władnącą) i właścicieli nieruchomości, które mają być obciążone służebnością. Artykuł 145 k.c. nie jest źródłem roszczeń o ustanowienie służebności drogi zapewniającej łatwiejsze lub wygodniejsze korzystanie z nieruchomości, lecz stanowi podstawę prawną żądania ustanowienia drogi koniecznej (niezbędnej) dla nieruchomości. Przy ustanowieniu drogi koniecznej sąd powinien rozważyć i wyważyć interesy obu stron, a więc nie tylko żądającego ustanowienia drogi, lecz także właściciela nieruchomości, przez którą droga ta ma przebiegać. Instytucja służebności drogi koniecznej nie może służyć wygodzie właściciela działki władnącej kosztem ograniczenia praw właścicieli działki obciążonej. W konsekwencji istotne znaczenie dla przyjęcia, że nieruchomość nie ma odpowiedniego dostępu do drogi publicznej w rozumieniu art. 145 § 1 k.c., ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2024 r., I CSK 1412/23

Zakres przewidzianej w sporządzonej w Hadze w dniu 5 października 1961 r. konwencji znoszącej wymóg legalizacji zagranicznych dokumentów urzędowych, do której Polska

przystąpiła 15 października 2004 r. z mocą obowiązującą od dnia 14 sierpnia 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. nr 112, poz. 938 i poz. 939 z późn. zm.), legalizacji ogranicza się do poświadczenia autentyczności podpisu, charakteru, w jakim działa osoba, która podpisała dokument, oraz, w razie potrzeby, tożsamości pieczęci lub stempla, którym opatrzony jest dokument (art. 2 i art. 3 ust. 1 konwencji). Legalizacja ta nie obejmuje natomiast poświadczenia zgodności formy dokumentu z prawem właściwym dla formy czynności prawnej – *loci actus*, stosownie do art. 12 ustawy z dnia 12 listopada 1965 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (obecnie art. 25 p.p.m.). Uwierzytelnienie zagranicznego dokumentu, nawet urzędowego, nie rozstrzyga zatem w sposób wiążący dla sądu o zgodności czynności prawnej stwierdzonej takim dokumentem z obowiązującą w miejscu jego sporządzenia materialnoprawną regulacją takiej czynności prawnej.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2024 r., III CZP 40/23

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1073) w sprawach nabycia lub utraty członkostwa w stowarzyszeniu ogrodowym droga sądowa jest niedopuszczalna do chwili wyczerpania postępowania wewnątrzorganizacyjnego lub upływu terminu określonego w art. 50 ust. 2 powołanej ustawy.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 66/23

Tym samym roszczeniem w rozumieniu art. 505³⁷ § 2 k.p.c. może być roszczenie w wysokości niższej niż jego wysokość dochodzona w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 56/23

Właścicielowi nieruchomości, której wartość zmniejszyła się na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, o którym mowa w art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 54), jednak bez związku ze szczególnymi ograniczeniami wynikającymi z art. 135 ust. 3a ustawy – Prawo ochrony środowiska, przysługuje odszkodowanie na podstawie art. 129 ust. 2 tej ustawy.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 55/23

Apelację w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, wniesioną po 27 września 2023 r., sąd rozpoznaje w składzie jednego sędziego (art. 367¹ § 1 *in principio* w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 1 pkt 16 i art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. z 2023 r. poz. 1860).

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., I CSK 1134/23

W świetle art. 635 k.c. nieuprawniony jest pogląd, iż skoro nie zawiera on rozróżnienia opóźnienia zawinionego i niezawinionego przez przyjmującego zamówienie, to uprawnienie zamawiającego do odstąpienia od umowy jest niezależne od przyczyny tego opóźnienia, zatem może on od umowy odstąpić także wówczas, gdy opóźnienie zostało przez niego spowodowane; jeżeli bowiem przyjmujący zamówienie nie spełnia świadczenia

z powodu braku potrzebnego do wykonania dzieła współdziałania zamawiającego, to nie zachodzi przesłanka opóźnienia się przyjmującego zamówienie, warunkująca prawo zamawiającego do odstąpienia od umowy.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., I CSK 858/23

Nakłady (wydatki) z majątku odrębnego (osobistego) na majątek wspólny należy rozliczyć w ten sposób, iż trzeba ustalić stosunek ułamkowy (procentowy) ich wartości do wartości nabywanego składnika majątkowego w chwili nabycia i tę relację „przenieść” na chwilę dokonywania podziału dorobku.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., III CZP 63/23

Postanowienie o przekazaniu pozwu syndykowi jako zgłoszenia wierzytelności podlega zaskarżeniu zażaleniem (art. 394 § 1 pkt 4 k.p.c. *per analogiam*).

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., III CZP 47/23

Żołnierz pełniący zawodową służbę wojskową niebędący adwokatem lub radcą prawnym nie może być pełnomocnikiem procesowym Skarbu Państwa w sprawie cywilnej.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., I CSK 276/23

Zadośćuczynienie oparte na art. 448 k.c. w związku z art. 4 ust. 1 ustawy z 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta jest samodzielnym i odrębnym żądaniem od roszczenia o zadośćuczynienie wywodzonego z tytułu szkody na osobie i opartego na art. 445 § 1 k.c., ponieważ odmienny jest przedmiot ochrony prawnej każdego z nich. Przepis art. 445 § 1 k.c. rekompensuje skutki uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, natomiast art. 4 ust. 1 ustawy z 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta chroni godność, prywatność i autonomię pacjenta.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., III CZP 53/23

W sprawie zainicjowanej pozwem na zasadach określonych w art. 505³⁷ § 2 zd. 1 k.p.c. sąd, rozstrzygając o kosztach procesu na żądanie strony zgłoszone zgodnie z art. 505³⁷ § 2 zd. 2 k.p.c., uwzględnia jedną opłatę za czynności pełnomocnika w wysokości odpowiadającej temu postępowaniu.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2024 r., III CZP 59/23

Sąd apelacyjny rozpoznaje apelację w sprawie o uchylenie uchwały wspólnoty mieszkaniowej o charakterze majątkowym w składzie jednego sędziego, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia w żadnej z wniesionych apelacji nie przekracza miliona złotych (art. 3671 § 1 pkt 2 w zw. z art. 3671 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2024 r., III CZP 6/23

Złożenie przez wierzyciela wniosku o wszczęcie egzekucji przeciwko zmarłemu dłużnikowi może stanowić oczywiście niecelowe wszczęcie postępowania egzekucyjnego w rozumieniu art. 30 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 377).

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2024 r., III CZP 103/22
Utrata własności rzeczy na skutek zasiedzenia nie powoduje wygaśnięcia roszczenia byłego właściciela o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy w okresie poprzedzającym upływ terminu zasiedzenia.

Sprawy z zakresu prawa karnego

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2024 r., II KK 187/24

Przez brak wymaganych uprawnień w rozumieniu art. 94 § 1 k.w. należy rozumieć sytuację, gdy dana osoba w ogóle nie uzyskała uprawnień do prowadzenia pojazdu określonej kategorii, utraciła je w wyniku cofnięcia i musi ponownie ubiegać się o uzyskanie takich uprawnień lub posiadając de facto takie uprawnienia, nie może w danej chwili ich realizować i z nich korzystać z uwagi np. na ich czasowe „zawieszenie”, niepowodujące jednak ich definitywnej utraty.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2024 r., I KK 143/24

Środek kompensacyjny, o którym mowa w art. 46 k.k., ma charakter cywilnoprawny. Wynika to między innymi z odesłania do przepisów prawa cywilnego, jakie zawiera. Stanowi on w istocie uproszczony mechanizm dochodzenia roszczenia deliktowego. Znajdują tu zastosowanie wszelkie odnośne przepisy prawa cywilnego, tak w zakresie podstawy, jak i miarkowania zasądzonej kwoty.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2024 r., IV KK 572/23

Rozlokowanie przez obwinionego w różnych miejscach sklepu sprzętu sportowego oraz ustawienie regału z książkami, które można wypożyczyć, nie czyniło z tej placówki handlowej ani obiektu sportowego, ani biblioteki lub czytelnicy, tak samo jak nie zmieniło przeznaczenia tego sklepu, który nadal pozostał sklepem ogólnospożywczym. Aby dana placówka handlowa była zwolniona z zakazu handlu, musi lokalizacyjnie znajdować się na terenie danego zakładu, czyli w jego obrębie, najczęściej mając za zadanie zwiększenie jego użyteczności oraz atrakcyjności. Zakład pozostaje zatem wobec placówki handlowej jednostką główną i niejako nadrzędną, zaś działalność wyodrębnionej na jego terenie placówki handlowej ma charakter uboczny.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., IV KK 515/23

Przepis art. 44 § 2 k.k.s. należy rozumieć w ten sposób, że wprowadza on preferencyjny termin przedawnienia, który prowadzi do skrócenia podstawowych terminów wskazanych w art. 44 § 1 i 5 k.k.s. Wynika to wprost z jednoznacznej wykładni art. 44 § 2 k.k.s. i reguły, zgodnie z którą przedawnienie następuje „także wówczas”, a zatem niezależnie od ogólnych terminów przedawnienia karalności. Tym samym, skoro chodzi o wskazanie terminów, z wystąpieniem których dochodzi do przedawnienia, to zwrot „także wówczas” oznacza wskazanie innego, dodatkowego terminu nastąpienia tego samego skutku. W sposób oczywisty zatem możliwe jest w ten sposób wskazanie szczególnego,

tj. krótszego okresu, z upływem którego do przedawnienia karalności tych wskazanych konkretnie przestępstw dochodzi.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2024 r., I KK 166/23

Znamieniem kwalifikującym w art. 148 § 2 pkt 1 k.k. jest okrucieństwo szczególne, a więc mające charakter wyrażający się w zadawaniu nie tyle dodatkowych cierpień, ile cierpienia oczywiście zbędnego dla zrealizowania strony przedmiotowej zbrodni z art. 148 § 1 k.k., udrczenia ofiary i pozbawienia jej przyrodzonej godności.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., V KK 9/24

O zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku można twierdzić wówczas, gdy zespół wyodrębnionych obiektów materialnych przedsiębiorstwa wiąże się z działalnością kulturalną, sportową, oświatową, turystyczną lub wypoczynkową. Nie można twierdzić, że prowadzenie działalności sportowej polegające na umieszczeniu określonych sprzętów w placówce handlowej czyni z niej „zakład prowadzący działalność sportową”.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., I KZP 9/23

W postępowaniu karnym nie jest dopuszczalne badanie ważności lub skuteczności aktu ustrojowego powołania sędziego przez Prezydenta RP podjętego w ramach realizacji wyłącznej prerogatywy głowy państwa (art. 179 Konstytucji RP). Sędzia, wobec którego stwierdzono nieprawidłowości w toku procedury nominacyjnej, nie jest osobą nieuprawnioną do orzekania w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2024 r., II KK 143/24

Norma intertemporalna zawarta w art. 2 § 1 k.w. (podobnie jak w art. 4 § 1 k.k. i art. 2 § 2 k.k.s.) znajduje zastosowanie do uregulowań epizodycznych zawartych w ustawie albo aktach wykonawczych, które uszczegóławiają przepisy ustawowe albo stanowią ich wypełnienie (przepisy blankietowe), jeżeli w ustawie nie przewidziano stosownych uregulowań przewidujących odmienne reguły rozstrzygające o kolizji ustaw w czasie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., I KK 486/23

Ograniczenie przeprowadzenia dowodu z zeznań osoby pokrzywdzonej określone w art. 185c k.p.k. i traktowanie tego dowodu na równi z tymi dowodami, które były przeprowadzone na rozprawie, możliwe jest wówczas, gdy spełnione są wszystkie warunki określone w tym przepisie, w tym w szczególności, gdy zagwarantowano obronie obecność w czasie przeprowadzenia tego dowodu. Jeżeli ten warunek nie został spełniony, to brak jest możliwości odwoływania się do tego przepisu jako przeszkody dla ponownego przesłuchania pokrzywdzonego, chyba że zachodzą inne przyczyny wykluczające takie przesłuchanie.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., IV KK 504/23

Przestępstwo paserstwa wymaga każdorazowo wykazania, że przedmiot pochodził z czynu zabronionego. Nie chodzi tutaj o pochodzenie z jakichkolwiek niejasnych, nielegalnych źródeł – niezbędne jest ustalenie znamion czynu określonego w ustawie karnej,

za pomocą którego uzyskana rzecz była następnie przedmiotem nabycia, pomocy do zbycia lub pomocy do jej ukrycia w takim celu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II KK 87/24

Przepis art. 158 § 1 k.w. nawiązuje w sposób wyraźny do siatki regulacyjnej i typologii normatywnej przewidzianej w ustawie o lasach, która stanowi m.in., że pozyskanie drewna w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, niezgodnie z uproszczonym planem urządzania lasu lub decyzją, o której mowa w art. 19 ust. 3 ustawy (tj. decyzją starosty wydaną na podstawie inwentaryzacji stanu lasów dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha, niestanowiących własności Skarbu Państwa, w której określa się zadania z zakresu gospodarki leśnej), jest możliwe wyłącznie w przypadkach losowych (decyzje w tej sprawie, na wniosek właściciela lasu, wydaje starosta). Skazanie zatem za wycinkę drzew z lasu bez dokonania ustaleń faktycznych co do tego, czy grunt był w rzeczywistości lasem, czy też był dla niego prowadzony uproszczony plan urządzania lasu lub została dlań wydana na podstawie inwentaryzacji stanu lasów decyzja starosty dla lasów rozdrobionych o powierzchni do 10 ha, niestanowiących własności Skarbu Państwa, w której określono zadania z zakresu gospodarki leśnej, stanowi rażące uchybienie prawu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2024 r., III KK 121/24

Prowadzona na terenie placówki handlowej działalność handlowa ma być funkcjonalnie podporządkowana zakładowi, w tym sensie, że celem prowadzenia placówki handlowej jest zwiększenie użyteczności oraz atrakcyjności zakładu. Zakład pozostaje tutaj jednostką nadrzędną, a działalność handlowa z punktu widzenia przestrzennego znajdować się ma na terenie zakładu. Oba te warunki muszą być spełnione łącznie, by w sposób legalny przedsiębiorca mógł korzystać z wyłączenia z art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy o ograniczeniu handlu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2024 r., III KK 506/23

Sam fakt pozbawienia skazanego wolności w chwili czynu nie wyklucza *a priori* możliwości przypisania odpowiedzialności w formie współsprawstwa. Dla tej formy zjawiskowej (art. 18 § 1 k.k.) nie jest bowiem konieczne, aby każda osoba działająca w porozumieniu realizowała osobiście znamiona czynu zabronionego, gdyż wystarczy, że osoba taka działa w ramach uzgodnionego podziału ról, umożliwiając innemu sprawcy wykonanie czynu.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2024 r., II KK 115/24

W wypadku przestępstw wielokrotnych, do których należy występki z art. 209 § 1 k.k., nie ma stanu rzeczy osądzonej, jeżeli uprzednie prawomocne skazanie dotyczy tylko fragmentu zarzuconego później czynu. Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego w okresie nieobjętym prawomocnym skazaniem jest już nowym czynem przestępnym, pociągającym dalszą odpowiedzialność karną, przy czym granice czasowe kolejnego przestępstwa powinny być dokładnie określone, z uwzględnieniem treści poprzedniego wyroku skazującego.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., II KA 2/23

Precyzyjne określenie wartości nieruchomości oraz danych samochodu nie jest warunkiem koniecznym orzeczenia przepadku tych dóbr jako korzyści pochodzących pośrednio z przestępstwa, a więc orzeczenia środka karnego z art. 22 § 1 pkt 4 k.k.s. Taki warunek byłby wymagany w sytuacji orzekania środka karnego z art. 22 § 1 pkt 4a k.k.s., a więc ściągnięcia równowartości pieniężnej przepadku korzyści majątkowej.

Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2024 r., III USKP 130/23

W rozumieniu art. 84 ust. 2 pkt 2 u.s.u.s. błąd stanowi następstwo świadomego działania pobierającego świadczenie, determinowanego wolą wywołania przekonania po stronie organu rentowego, że zostały spełnione warunki nabycia prawa do świadczenia lub świadczenia o określonej wysokości. Błąd ten wiąże się zawsze z pierwotną wadliwością rozstrzygnięć organu rentowego lub odwoławczego, z etapem ustalania prawa do świadczeń, a jego istotną cechą konstrukcyjną, odróżniającą od innych uchybień, jest istnienie fałszywego wyobrażenia organu o stanie uprawnień ubezpieczonego, wywołanego na skutek świadomego zachowania osoby pobierającej świadczenie.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III USK 137/23

1. Stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin).
2. Przy dokonywaniu oceny prawnej służby z perspektywy art. 13b ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin bierze się pod uwagę przede wszystkim formację, w której była pełniona służba, a także zajmowane stanowisko czy stopień służbowy oraz przebieg służby. Określenie formacji/institucji (z uwzględnieniem jednostek wymienionych w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej) ma istotne znaczenie z uwagi na to, że zakres i przedmiot ich działalności może *prima facie* potwierdzać, że były one bezpośrednio ukierunkowane na realizowanie charakterystycznych dla ustroju totalitarnego zadań i funkcji i takie zadania

wykonywali wszyscy – bez wyjątku – funkcjonariusze służący w danej jednostce organizacyjnej, stanowiący jej strukturę, bez której niemożliwe byłoby wykonywanie przypisanych tej jednostce zadań. Nawet brak po stronie odwołującego się indywidualnych działań bezpośrednio zmierzających do naruszania podstawowych praw i wolności człowieka samoistnie nie wyklucza takiej kwalifikacji.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II UZ 1/24

W sprawach, w których przedmiotem sporu nie jest wysokość zobowiązania składkowego, ale wysokość samej podstawy wymiaru – wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika składek podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru określoną przez organ rentowy za sporny okres – art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II USK 240/23

1. Obowiązek zawiadomienia płatnika o kwocie nienależnych składek aktualizuje się, gdy kwota nienależnie opłaconych składek przekracza dziesięciokrotność kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji (art. 24 ust. 6b u.s.u.s.). Tylko w przypadku, gdy nienależnie opłacone składki nie przekraczają kosztów upomnienia, organ rentowy nie ma obowiązku zawiadamiania płatnika o nienależnie opłaconych składkach, jednak na jego wniosek ma obowiązek dokonania ich zwrotu (art. 24 ust. 6c u.s.u.s.). Przepis art. 24 ust. 6b u.s.u.s. stanowi więc jednoznacznie o obowiązku zawiadomienia płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które zgodnie z art. 24 ust. 6a tej ustawy mogą być na wniosek płatnika zwrócone, chyba że nie przekraczają wysokości kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym. Konieczne jest podkreślenie, że art. 24 ust. 6g i art. 24 ust. 6b u.s.u.s. pozostają we wzajemnej relacji i nie można ich wyklądać niezależnie od siebie. Z tego też względu okresu, od którego rozpoczyna się liczenie terminu przedawnienia, nie można rozpatrywać w oderwaniu od obowiązku organu rentowego zawiadomienia o kwocie nadpłaconych składek.
2. Nie można odczytywać treści art. 24 ust. 6g u.s.u.s. w ten sposób, iż mamy w nim w istocie podwójne określenie początku biegu terminu przedawnienia żądania zwrotu, z ograniczeniem do ustawowego terminu przedawnienia, niezależnie od tego, w jakiej dacie nastąpi zawiadomienie. Takie rozumienie tego przepisu, niewątpliwie korzystne dla organu rentowego, zwalniałoby go z obowiązku dbałości o kontrolowanie prawidłowości wpłat i pozbawiałoby w istocie nałożony obowiązek zawiadamiania o nadpłacie praktycznie jakiegokolwiek znaczenia prawnego, bowiem niezależnie od tego, kiedy nastąpiłoby zawiadomienie, i tak byłby taki sam okres, za jaki byłoby możliwe żądanie zwrotu.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II PSK 95/23

Działania i zachowania cechujące mobbing (tj. polegające na nękananiu i zastraszaniu) z natury rzeczy mogą być bardzo różnorodne. Jednakże samo poczucie pracownika, że podejmowane wobec niego działania i zachowania mają charakter mobbingu, nie są wystarczającą podstawą do stwierdzenia, że rzeczywiście on występuje. Stwierdzenie zatem,

czy nastąpiło nękanie i zastraszanie pracownika, czy działania te miały na celu i mogły lub doprowadziły do zaniżonej oceny jego przydatności zawodowej, do jego poniżenia, ośmieszenia, izolacji bądź wyeliminowania z zespołu współpracowników, opierać się musi na obiektywnych kryteriach. Ocena uporczywości i długotrwałości oddziaływania na pracownika ma charakter zindywidualizowany i musi być odnoszona do każdego, konkretnego przypadku.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III PSKP 17/23

Przyjmuje się, że użyta siła przyrody powinna stanowić siłę napędową przedsiębiorstwa jako całości, by jego istnienie i praca uzależnione były od wykorzystania sił przyrody, bez użycia których nie osiągnęłoby celu, do jakiego przedsiębiorstwo zostało utworzone. Dla możliwości zastosowania art. 435 § 1 k.c. konieczne jest więc wyjaśnienie, czy globalny cel pracy przedsiębiorstwa uzależniony jest od użycia sił przyrody oraz czy korzystanie z tych sił stanowi *conditio sine qua non* istnienia przedsiębiorstwa w tym sensie, że cała jego struktura, system organizacji pracy dostosowany jest do sił przyrody, jakimi się ono posługuje. Ujęcie funkcjonalne, właściwe do zdefiniowania pojęcia przedsiębiorstwa poruszanego siłami przyrody w rozumieniu powołanego przepisu, oznacza przedsiębiorstwo, którego globalny cel funkcjonowania jest zależny od użycia sił przyrody, a korzystanie z nich stanowi warunek konieczny jego istnienia i funkcjonowania w tym sensie, że zarówno jego struktura, jak i system organizacji i wykonywania zadań jest dostosowany do sił przyrody i zależny od nich. Ruch tego rodzaju przedsiębiorstwa wiąże się ze znacznym stopniem ryzyka możliwości wyrządzenia szkody osobom trzecim, a użycie urządzeń technicznych, o znacznym stopniu komplikacji technicznej, ma charakter powszechny.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2024 r., I PSKP 47/23

Zawarte w art. 47 ust. 10 ustawy z 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi określenie „wynagrodzenie nie może być niższe niż wynagrodzenie lub uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami do uposażenia o charakterze stałym, które osoba skierowana do pracy przy zwalczaniu epidemii otrzymała w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym wydana została decyzja o skierowaniu jej do pracy przy zwalczaniu epidemii”, nie uwzględnia specyfiki lekarzy wykonujących indywidualną praktykę lekarską jako przedsiębiorcy, którzy nie otrzymują wynagrodzenia lub uposażenia zasadniczego typowego dla pracowników, ale mogą otrzymywać wynagrodzenia z tytułu zawartych umów-zleceń (umów o świadczenie usług medycznych), co może się wiązać z dużo większymi niż w przypadku pracowników kosztami uzyskania przychodu (wynajęcie gabinetu lekarskiego, zatrudnienie personelu pomocniczego, ubezpieczenie cywilne, raty leasingowe za samochód). Księgowy (rzeczywisty) dochód lekarza prowadzącego indywidualną praktykę lekarską może być więc zbliżony do zera mimo wysokich miesięcznych przychodów.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., II PSK 103/23

1. Ocena, czy przyczyna ustania zatrudnienia została wskazana pracownikowi właściwie, to jest w sposób przewidziany w art. 30 § 4 k.p., będzie wymagała rozważenia

wszelkich okoliczności każdego konkretnego przypadku, w tym także czy podane pracownikowi okoliczności są dla niego dostatecznie zrozumiałe.

2. Forma sporządzenia oświadczenia woli przez pracodawcę nie jest celem samym w sobie. Przede wszystkim obowiązek wskazania przyczyny ma za zadanie umożliwić pracownikowi obronę przed merytorycznie nieuzasadnionym działaniem pracodawcy. Należy zatem przyjąć, że prawidłowość wskazania przyczyny powinna być oceniana z uwzględnieniem tej właśnie funkcji. Dopiero brak precyzyjnego i zrozumiałego wskazania pracownikowi (powodowi) przyczyny rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia stanowi konstrukcyjną wadę oświadczenia woli i prowadzi do usprawiedliwionego wniosku, że tak dokonana czynność narusza przepisy o ustaniu zatrudnienia.
3. Nieprecyzyjne wskazanie przez pracodawcę przyczyny (na przykład wypowiedzenia umowy o pracę) nie narusza art. 30 § 4 k.p., jeżeli w okolicznościach danej sprawy, z uwzględnieniem informacji podanych pracownikowi przez pracodawcę w inny sposób, stanowi to dostateczne sprecyzowanie tej przyczyny.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., III USKP 47/23

Rezygnację z uprawnienia do ustalenia podstawy wymiaru składek warunkuje wpiern nabycie uprawnienia, czyli ubezpieczony może zrezygnować z uprawnienia, które nabył.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2024 r., III USK 63/24

Ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez niego.

Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2024 r., II USK 330/23

Do kompleksowej oceny stanu zdrowia osoby cierpiącej na wiele schorzeń niezbędne jest zasięgnięcie łącznej opinii lekarzy właściwych dla tych schorzeń specjalności (art. 285 § 2 k.p.c.) albo zasięgnięcie opinii innego (kolejnego) biegłego (lub innych biegłych – art. 286 k.p.c.), na przykład specjalisty z zakresu medycyny pracy, który po przeanalizowaniu dotychczas wydanych opinii biegłych i opierając się na ich wnioskach, wydałby całościową ocenę stanu zdrowia strony i jej zdolności do pracy. Uzasadnione wątpliwości skutkujące koniecznością zasięgnięcia dodatkowych bądź nowych opinii biegłych albo opinii łącznej powstają nie tylko wówczas, gdy zastrzeżenia budzą treść i wnioski poszczególnych opinii, ale także wtedy, gdy każda opinia stwierdza u ubezpieczonego określone schorzenia, a dotychczas nie została wydana opinia łączna.

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2024 r., III UZP 9/23

Przepisy art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 497) oraz art. 18 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 236) mają zastosowanie także w przypadku lekarza podejmującego działalność gospodarczą, gdy wykonuje ją na rzecz byłego pracodawcy,

u którego był zatrudniony na podstawie umowy o pracę jako lekarz stażysta, zawartej na czas określony w celu przygotowania zawodowego, obejmującego realizację programu stażu podyplomowego – art. 15a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1516 ze zm.).

Bibliografia

- Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2024 r., I CSK 1023/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., I CSK 2958/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., I CSK 3155/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., I CSK 2998/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2024 r., III CZ 289/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., I CSK 1630/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., III CZ 83/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., V KK 9/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., I CSK 1672/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZ 56/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., I KK 486/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III USK 137/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II UZ 1/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II USK 240/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II PSK 95/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2024 r., I CSK 842/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2024 r., I CSK 6434/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2024 r., I CSK 946/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2024 r., I CSK 6182/22.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2024 r., III KK 506/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., I CSK 1455/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., I CSK 231/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., II PSK 103/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2024 r., I CSK 239/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2024 r., I CSK 219/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2024 r., I CSK 1412/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2024 r., III USK 63/24.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2024 r., II USK 330/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., I CSK 1134/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., I CSK 858/23.
Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., I CSK 276/23.
Uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2024 r., III CZP 48/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2024 r., I KZP 9/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2024 r., III CZP 62/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 49/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2024 r., III CZP 60/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2024 r., III CZP 51/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., III CZP 52/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2024 r., III CZP 40/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 66/23.

Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 56/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 55/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., III CZP 63/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2024 r., III CZP 47/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., III CZP 53/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2024 r., III CZP 59/23.
Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2024 r., III CZP 6/23.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2024 r., III CZP 31/23.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III CZP 21/23.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2024 r., III CZP 38/23.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2024 r., III CZP 142/22.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2024 r., III UZP 9/23.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2024 r., III CZP 103/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2024 r., II KK 187/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2024 r., I KK 143/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2024 r., IV KK 572/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2024 r., IV KK 515/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2024 r., III USKP 130/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2024 r., I KK 166/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2024 r., II KK 143/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2024 r., II CNPP 36/22.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2024 r., III KK 93/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., IV KK 504/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., II KK 87/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2024 r., III PSKP 17/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2024 r., III KK 121/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2024 r., I PSKP 47/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2024 r., III USKP 47/23.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2024 r., II KK 115/24.
Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2024 r., II KA 2/23.